

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget)

Redegørelse af 1/3 02 for ligestilling i 2001 og en perspektiv- og handlingsplan for ligestilling for 2002.

(Redegørelse nr. R 3).

Ministeren for ligestilling (Henriette Kjær):

REGERINGENS LIGESTILLINGSPOLITISKE MÅLSÆTNING

Regeringen ønsker at skabe lige muligheder for kvinder og mænd. Målet er, at kvinder og mænd opfattes som ligeværdige og får lige muligheder for at vælge. Regeringen vil derfor arbejde for at nedbryde de barrierer, der forhindrer den enkelte kvinde og mand i at leve det liv, de ønsker. Regeringen ønsker respekt for forskellighed og respekt for det enkelte menneskes personlige valg. Ligestilling er en væsentlig del af det danske demokrati.

INDSATSOMRÅDER:

- Vold mod kvinder
- Handel med kvinder
- Kvinder og mænd på samfundets bund
- Kvinder i politik og ledelse
- Køn og etniske minoriteter
- Køn og sundhed
- Det kønsopdelte arbejdsmarked og ligeløn
- Sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv
- Kvinder og ligestilling i den 3. verden
- Mainstreaming

LIGESTILLING I DANMARK ANNO 2002

Danmark i front

Danmark ligger i front, når det gælder ligestilling. Det er ikke uden grund, at vi både i EU og resten af verden opfattes som et land, der er kommet langt mod målet: Lige muligheder for kvinder og mænd. Den høje grad af ligestilling betyder, at det enkelte menneske har gode muligheder for at vælge det liv, han eller hun ønsker at leve.

Danmarks fremtrædende position på ligestillingsområdet fremgår bl.a. af,

- at Danmark har nogle af verdens mindste lønforskellemellem kvinder og mænd,
- at danske kvinder både er meget aktive på arbejdsmarkedet og føder relativt mange børn efter vestlig målestok,
- at kvindeandelen i parlamentet er blandt de højeste i verden,
- at danske mænd påtager sig en stor del af ansvar og pligter i familien, især over for børnene,
- at kvinder og mænd uddanner sig i stort set samme omfang,
- at danske kvinder generelt opfattes som selvstændige individer, der respekteres på lige fod med deres mandlige medborgere.

Aktuelle udfordringer

Danmark er kommet langt ad ligestillingens vej, men vi skal ikke hvile på laurbærrerene. Der er stadig problemer, som skal løses, og ressourcer, der kan bruges bedre:

- Vold mod kvinder i familien er et alvorligt problem.
- Der er voksende handel med kvinder især fra Østeuropa til prostitution og sexindustri.
- I amtsråd og kommunalbestyrelser udgør kvinderne kun 27 procent af medlemmerne. Kun hver trettende borgmester er kvinde.
- Kun hver femte leder på arbejdsmarkedet er kvinde.
- Blandt de etniske minoriteter er der unge kvinder og mænd, der tvinges til at gifte sig mod deres vilje.
- Kun 45 procent af etniske minoritetskvinder er aktive på arbejdsmarkedet.
- Det danske arbejdsmarked er blandt de mest kønsopdelte i EU.
- Der er stadig forskel på gennemsnitslønnen for kvinder og mænd.

Nogle af problemerne er større end andre. Nogle rammer mange mennesker, andre kun særlige grupper. Men fælles for dem er, at de hænger sammen med mangel på ligestilling. Regeringen vil i sin handlingsplan skitsere forskellige initiativer, der kan mindske eller løse ligestillingsproblemerne ved at skabe reelt lige muligheder for kvinder og mænd.

På andre samfundsområder ved vi, at der er forskel på kvinders og mænds valg og vilkår, men vi ved ikke, om det er udtryk for manglende ligestilling. Det gælder f.eks. på sundhedsområdet og med hensyn til social marginalise-

ring. Regeringen vil tage initiativ til at samle den eksisterende viden om forskelle og ligheder i kvinders og mænds sociale og sundhedsmæssige vilkår. Formålet er at sikre en mere effektiv indsats for at modvirke social udstødning og helbredsproblemer for både kvinder og mænd.

Men vi skal ikke kun arbejde for ligestilling herhjemme. Mange steder i den 3. verden har kvinder ikke adgang til demokratiske rettigheder som uddannelse, erhverv, valgret, retten til at bestemme over egen krop mv. Vi har et ansvar for at støtte disse kvinder i deres kamp mod diskrimination og undertrykkelse. Regeringen vil i internationale sammenhænge arbejde for støtte til ligestilling i den 3. verden.

Regeringen tager de ligestillingspolitiske udfordringer op. Vi vil sætte fokus på kvinders og mænds forskellige valg og vilkår. Men vi vil skelne mellem de forskelle, der blot er udtryk for, at kvinder og mænd har forskellige ønsker og behov, og de forskelle, der skyldes ulighed i de to køns muligheder. Målet er ikke, at kvinder og mænd bliver ens eller vælger ens, men at de får de samme forudsætninger for at vælge.

Ligestilling – demokrati, vækst og velfærd

Regeringen opfatter ligestilling som en vigtig del af det danske demokrati. På den ene side er ligestilling en væsentlig forudsætning for, at den enkelte medborger – uanset køn – kan deltage i den demokratiske debat. På den anden side er ligestilling en forudsætning for, at samfundsudviklingen påvirkes af både kvinder og mænd.

Ligestilling er derfor også et spørgsmål om ressourcer. Hver medborger kan bidrage med noget særligt til samfundsudviklingen – hvis de får mulighed for det. Resultatet bliver bedre, når alle samfundets menneskelige ressourcer er i spil. Det gælder i politik som i erhvervslivet. På den måde er ligestilling også en forudsætning for fortsat økonomisk vækst og velfærd.

Ligestilling – en debat for alle

Det er vigtigt for regeringen, at debatten om ligestilling bliver alles debat og både en debat for kvinder og for mænd. Ministeren for ligestilling ønsker dialog med befolkningen for at sikre, at debatten tager udgangspunkt i folks konkrete ligestillingsproblemer. Det være sig i familien, på arbejdspladsen eller andre steder i samfundet. Ligestillingsdebatten skal føles vedkommende for alle og ikke kun være en sag for eksperter.

I ministerierne og den offentlige forvaltning er medarbejderne så småt begyndt på at gøre li-

gestilling til en naturlig del af deres arbejde. Man er blevet mere bevidst om, at kvinder og mænd ikke altid har samme behov og ønsker til f.eks. service og offentlige ydelser.

Hvis kvinder og mænd reelt skal have lige muligheder, skal man tænke disse forskelle ind i både service og lovgivning. Mange af de mekanismer, som skaber ulighed mellem kønnene, er utilsigtede og kan undgås, hvis konsekvenserne analyseres, før beslutningerne tages.

Den nye offentlige ligestillingsstrategi, mainstreaming, bringer arbejdet med ligestilling naturligt ind i hverdagens opgaver, hvor det hører hjemme. Der er ressourcer at spare og bedre kvalitet at vinde. Mainstreaming gør ligestillingen relevant og vedkommende for flere.

Sammen med befolkningen vil regeringen finde nye veje til at sikre lige muligheder for kvinder og mænd i Danmark. Vi skal i fællesskab nedbryde de barrierer, der i dag forhindrer kvinder og mænd i at leve det liv, de ønsker at leve.

I 2002 vil regeringen arbejde med følgende områder, der ikke kun vil være gældende for 2002, men også kræve opmærksomhed i kommende år:

INDSATSOMRÅDER

Vold mod kvinder

Vold mod kvinder i hjemmet er en forbrydelse, som straffes på linje med ethvert andet voldeligt overgreb på et andet menneske. Men vold mod kvinder er også et angreb på den enkelte kvindes frihed og fysiske integritet.

Volden har skiftet karakter fra at blive betragtet som et privat anliggende, omgærdet af tavshed og tabuer, til et offentligt problem, som samfundet har et ansvar for at bekæmpe. Alt for mange kvinder udsættes dog stadig for vold i deres eget hjem og i deres egen familie, og bekæmpelse af vold er et højt prioriteret område for regeringen.

Regeringens indsats vil ske efter en firstrengget strategi: 1) Hjælp til voldsopofrene, herunder børnene i de voldsramte familier, 2) Forebyggelse, bl.a. gennem behandling af voldsudøverne, 3) Hårdere straffe for vold og voldtægt og 4) Uddannelse af fagfolk på området.

Tidligere ligestillingsminister Jytte Andersen nedsatte i 2000 en tværministeriel arbejdsgruppe om vold mod kvinder og handel med mennesker. Arbejdsgruppen afsluttede i november

2001 sit arbejde med en status over omfanget af vold mod kvinder og anbefalinger til initiativer til bekæmpelse af volden. Den nuværende regering finder, at arbejdsgruppens resultater udgør et godt fundament for at udarbejde en handlingsplan mod volden. Regeringen vil derfor i 2002 præsentere en omfattende national handlingsplan, som på kort og lang sigt vil styrke den tværfaglige og helhedsorienterede indsats på området.

Regeringens initiativer:

- Lancering af en national handlingsplan til bekæmpelse af vold mod kvinder i foråret 2002. Med planen skabes et grundlag for at styrke den tværfaglige og helhedsorienterede indsats mod volden, både over for voldsofrene, herunder børnene, samt voldsudøverne. (Ligestillings- og socialministeren, justitsministeren, indenrigs- og sundhedsministeren og integrationsministeren)
- Gennemførelse af to projekter med temaet »Vold i familien«. Projekterne skal styrke den kommunale og amtskommunale indsats mod volden. (Socialministeren)
- Danmark vil under det danske EU-formandskab i 2. halvår 2002, og i samarbejde med det forudgående spanske formandskab, stå for udviklingen af statistiske indikatorer for vold mod kvinder, så det bliver muligt at følge udviklingen i voldens omfang og initiativerne imod den. (Ligestillingsministeren)
- Iværksættelse af en omfattende indsats mod vold under titlen »Stop Volden«, bl.a. med fokus på en skærpelse af strafferammerne for vold og voldtægt. (Justitsministeren)

Handel med kvinder

Murens fald og den økonomiske situation i Østeuropa har medvirket til, at østeuropæiske kvinder i stigende omfang rejser til Vesteuropa, hvor de ender i prostitution og anden sexindustri. En stor del af disse kvinder er ofre for en omfattende menneskehandel med rødder i den organiserede kriminalitet.

Handel med mennesker er strafbar ifølge dansk lov. Men fænomenets grænseoverskridende karakter gør denne type sager meget svære at efterforske og forebygge. Der kræves både en national og international indsats. Regeringen har underskrevet en FN tillægsprotokol om handel med mennesker, og EU-landene har et tæt samarbejde med henblik på at sikre en styrket fælles indsats mod menneskehandel. Danmark

arbejder desuden sammen med myndigheder og NGO'er i Norden. I Østersø-regionen gøres der en indsats mod handel med kvinder igennem politisamarbejdet »Baltic Sea Task Force«, hvor Danmark i øjeblikket har formandskabet.

Regeringens indsats til bekæmpelse af handel med mennesker tager udgangspunkt i den trestrengede strategi: 1) Retsforfølgelse af bagmændene, 2) Forebyggelse af handlen og 3) Støtte til ofre for kvindehandel.

Den tværministerielle arbejdsgruppe om vold mod kvinder og handel med mennesker har indsamlet undersøgelser og erfaringer med bekæmpelse af handel med kvinder. På baggrund af arbejdsgruppens arbejde og anbefalinger vil ligestillingsministeren i samarbejde med de andre involverede ministre i år præsentere en national handlingsplan med konkrete forslag til den fortsatte indsats på området.

Regeringens initiativer:

- Lancering af regeringens handlingsplan om bekæmpelse af handel med kvinder med udgangspunkt i den trestrengede strategi og den tværministerielle arbejdsgruppes anbefalinger. (Ligestillings- og socialministeren, justitsministeren, indenrigs- og sundhedsministeren og integrationsministeren)
- Nordisk-baltisk informationskampagne om kvindehandel over for prostitutionskunder og handlede kvinder. (Ligestillingsministeren i samarbejde med ministerkolleger i de nordiske og baltiske lande)
- Fortsættelse af arbejdet i en tværministeriel arbejdsgruppe, der arbejder med etiske retningslinjer for offentligt ansatte tjenestemænd på tjenesterejse (»Business med bukserne på«). (Ligestillingsministeren, finansministeren, forsvarsministeren og udenrigsministeren)
- En undersøgelse af, om pornografi påvirker unges opfattelse af sex, samvær og kønsroller. (Ligestillingsministeren)

Kvinder og mænd på samfundets bund

Danmark er et rigt land med et højt velfærdsniveau. Alligevel er der mennesker, der falder igennem det sociale sikkerhedsnet og ender på samfundets bund. Alt for mange mennesker er ensomme, fattige og uden håb for fremtiden.

Meget tyder på, at den sociale udstødning rammer kvinder og mænd forskelligt. Udstødte mænd er ofte synlige i gadebilledet, hvor de vækker foragt eller medynk, mens udstødte

kvinder typisk sidder derhjemme og derfor ikke oplever den samme offentlige opmærksomhed. 80 procent af de hjemløse og 90 procent af tiggerne er mænd. Vi ved ikke, hvor mange kvinder, der frister en kummerlig tilværelse bag hjemmets fire vægge. Særligt ældre enlige kvinder synes at være udsatte for isolation.

Regeringen ønsker at styrke indsatsen for mennesker på samfundets bund. Jo mere vi ved om kønsforskellene blandt de udstødte, jo bedre kan vi målrette indsatsen. Er der for eksempel behov for en særlig indsats for de »usynlige« kvinder?

Regeringens initiativer:

- Afholdelse af en konference under EU-formandskabet med temaet »Køn og marginalisering«. Konferencen skal lægge op til udarbejdelse af anbefalinger og konklusioner til rådsmødet for social- og beskæftigelsesministre i København i december 2002. (Ligestillingsministeren)
- Som optakt til konferencen iværksættes en undersøgelse af køn og marginalisering, herunder de »usynlige« kvinder. (Ligestillingsministeren)
- Afholdelse af en konference under EU-formandskabet med temaet: »Rummelighed – gennem social dialog«. En særlig workshop skal diskutere, hvordan man kan integrere ligestilling i strategien for social inklusion. (Ligestillings- og socialministeren og beskæftigelsesministeren)

Kvinder i politik og ledelse

Kvinder har i snart 100 år kunnet stemme til og vælges ind i de kommunale råd. Alligevel udgør kvinder stadig kun omkring en fjerdedel af de valgte medlemmer af amtsråd og kommunalbestyrelser, og kun hver trettende borgmester er kvinde. Ved det sidste valg i november 2001 faldt kvindeandelen i amtsrådene endda fra 29 procent til 27 procent. Heldigvis var der ikke tilbagegang over hele linjen.

I kommunalbestyrelserne steg kvindernes andel en smule fra 26 til 27 procent og i Folketinget fra 37 til 38 procent. Kvindeandelen i parlamentet ligger blandt de højeste i verden.

På arbejdsmarkedet er udfordringen større. Kun hver femte leder er kvinde. Også i foreninger og organisationer har kvinder svært ved at få indflydelse på beslutninger på lederniveau. Senest har der været fokus på kvinderepræsentationen i idrætsverdenen. I Danmarks Idræts-

Forbund er der kun én kvinde blandt de 10 bestyrelsesmedlemmer – på trods af at kvinderne udgør 40 procent af medlemmerne.

Regeringen beklager den lave repræsentation af kvinder i politik, erhvervsliv og idræt. Ressourcer går tabt, når kønsfordelingen er for skæv. Desuden betyder kvinders og mænds forskellige erfaringer og interesser, at væsentlige dimensioner af samfundslivet holdes ude, når kvinderne ikke deltager i beslutningerne.

Regeringen ønsker at forbedre rammerne for kvinders aktive deltagelse i beslutningsprocesserne og vil derfor tage initiativ til en bred debat og dialog med organisationer, foreninger og virksomheder om temaet.

En forudsætning for debatten og indsatsen er, at vi får overblik over de mekanismer, der holder kvinder ude fra beslutningerne. Handler det om praktiske forhold som mødetidspunkter, om kvindernes egne psykiske barrierer, om en herskende mandekultur eller om noget helt fjerde? Regeringen vil tage initiativ til at få samlet den eksisterende viden om køn og ledelse.

Regeringens initiativer:

- En afdækning af barrierer for kvinders aktive deltagelse på ledelsesniveau i politik, erhverv og organisationer. Formålet er at skaffe et grundlag til en styrket offentlig debat om, hvordan vi kan styrke kvinders indflydelse på beslutninger i samfundet. (Ligestillingsministeren)
- Opfordring til virksomheder, foreninger og organisationer om at øge andelen af kvinder i beslutningsprocesserne. (Ligestillingsministeren)

Køn og etniske minoriteter

Retten til frit at bestemme, hvordan man vil leve sit liv, gælder ikke kun for etniske danskere.

Regeringens mål om at skabe lige muligheder for kvinder og mænd omfatter også kvinder og mænd fra etniske minoriteter. Det gælder både mulighederne for selv at bestemme, hvad man vil uddanne sig til, hvor man vil bo, hvem man vil gifte sig med osv.

I nogle etniske grupper er der stadig tradition for, at forældrene bestemmer, hvem den unge skal gifte sig med – også selvom den unge er uenig i valget af ægtefælle. Tvangsægteskaber overgår både kvinder og mænd, men konsekvenserne er ofte mere vidtgående for kvinderne.

Regeringen tager afstand fra tvangsægteskaber som et overgreb på de unges personlige integritet. Vi har med stramningen af retten til familiesammenføring skabt nye redskaber til at begrænse problemet. Men lovgivning gør det ikke alene. Den skal følges op med konkrete initiativer. Der må både tænkes i forebyggelse og i støtte til de unge. Det gælder både de unge, der bliver gift mod deres vilje, og de unge, der modsætter sig et tvangsægteskab. Ligestillingsministeren vil i samarbejde med integrationsministeren iværksætte forskellige initiativer af denne art mod tvangsægteskaber.

Regeringen kan desuden garantere, at dens udlændingepakke ikke vil betyde, at familiesammenførte kvinder vil blive tvunget til at blive hos voldelige ægtemænd af frygt for at blive udvist, hvis parret bliver skilt inden 7 år. Der vil fortsat blive taget menneskelige hensyn ved administrationen af udlændingelovgivningen.

Regeringen ønsker desuden at øge etniske minoriteters tilknytning til arbejdsmarkedet. Det gælder især for kvinderne, hvoraf kun 45 procent er erhvervsaktive. Uddannelse og job er vigtige veje til integration i det danske samfund. Samtidig har samfundet brug for alle ressourcer – både i erhvervslivet og i det politiske demokrati.

Tidligere ligestillingsminister Lotte Bundsgaard oprettede i 2001 et netværk om etniske minoriteter, hvor ministeren i dialog med bl.a. forskere og repræsentanter for de etniske minoriteters organisationer drøfter spørgsmål vedrørende køn og etniske minoriteter. Den nye ligestillingsminister Henriette Kjær har ønsket at knytte netværket nærmere til sig, som led i intentionen om at styrke ministerens direkte kontakt til de grupper, der berøres af de politiske beslutninger.

Regeringens initiativer:

- Initiativer mod tvangsægteskaber med fokus på forebyggelse og støtte til de unge indvandrere. (Ligestillingsministeren og integrationsministeren)
- Styrkelse af netværk om køn og etniske minoriteter, så det kommer nærmere på ministeren og beslutningerne. (Ligestillingsministeren)

Køn og sundhed

Mænds gennemsnitlige levealder er kortere end kvinders, men forskellen mindskes. Samtidig har danske mænd og kvinder en relativt høj dødelighed i sammenligning med dødeligheden i

andre vestlige lande. Især blandt kvinderne er dødeligheden ikke faldet så meget gennem de sidste årtier som i andre lande. Kvinder i andre EU-lande lever længere end kvinder i Danmark.

Vi kender ikke alle forklaringerne på denne udvikling. Men en af dem kunne være, at danske kvinder har overtaget mænds livsstil og samtidig har skulle stå for størstedelen af arbejdet i hjemmet. Undersøgelser viser, at mens mænds stressniveau falder ved arbejdstids ophør, så stiger kvinders. Stress kan være farligt, det kan give ringere livskvalitet og større risiko for udvikling af alvorlige sygdomme.

Andre undersøgelser viser, at praktiserende læger generelt ikke ved nok om de forskelle, der gør sig gældende mellem de to køn, med hensyn til udvikling af sygdomme. Udover de biologiske forskelle er der også forskelle i kvinders og mænds kost- og motionsvaner og i den måde, de to køn tackler deres sygdomme.

Regeringen finder, at der er behov for øget viden om køn og sundhed, samt at den eksisterende viden på området bliver brugt bedre til bl.a. at forebygge, diagnosticere og helbrede sygdomme. Målet er en generel forbedring af sundhedstilstanden for både kvinder og mænd.

Regeringens initiativer:

- Oprettelse af et tværministerielt initiativ om køn og sundhed: Formålet skal være at samle den eksisterende viden om køn og sundhed, så det i højere grad bliver muligt at målrette den sundhedspolitiske indsats mod kvinder og mænd. (Ligestillingsministeren, indenrigs- og sundhedsministeren og fødevareministeren)
- Som led i en større kostundersøgelse gennemføres en undersøgelse af forskelle i kvinders og mænds kostvaner samt holdning til og viden om sund mad, også over tid. Der er behov for at følge denne udvikling for at kunne målrette og prioritere det fremtidige arbejde med ernæringsoplysning effektivt. Undersøgelsen vil indgå som Fødevareministeriets bidrag til det tværministerielle initiativ om køn og sundhed. (Som led i Fødevareministeriets mainstreamingstrategi)

Det kønsopdelte arbejdsmarked og ligeløn

Statistikken viser, at der stadig er forskel på kvinders og mænds gennemsnitlige lønninger. Men der er mange meninger om lønforskellens størrelse og årsager. Derimod synes der at være udbredt enighed om, at der eksisterer et uaccep-

tabelt løngab mellem kvindefag og mandefag. Lønnen ligger gennemgående højere i mandejobs end i kvindejobs.

Regeringen ser det kønsopdelte arbejdsmarked som den væsentligste årsag til den gennemsnitlige lønforskel mellem kvinder og mænd. På trods af den høje grad af ligestilling har Danmark nemlig et af EU's mest kønsopdelte arbejdsmarkeder. Ministeriernes ligestillingsrapporter viser f.eks., at kvinderne udgør over 90 procent af HK'erne i visse ministerier.

Regeringen vil arbejde for at få opløst kønsopdelingen. Ikke ved at tvinge kvinder over på mændenes arbejdsmarked eller omvendt, men ved at nedbryde de barrierer, der måtte være for den enkelte kvindes og mands frie valg af uddannelse og erhverv. Det skal ikke være fordomme og forventninger, men den enkeltes egne ønsker og kvalifikationer, der afgør, hvad han eller hun vælger at arbejde med.

Men opløsningen af det kønsopdelte arbejdsmarked handler ikke kun om ligeløn og flere jobmuligheder for den enkelte. Det handler også om at gøre arbejdsmarkedet mere fleksibelt. Hvis virksomheder kun efterspørger det ene køn, går der glip af kvalificerede ansøgere af det andet køn. Det samme er tilfældet, hvor virksomhederne foretrækker mennesker af en bestemt alder eller med en bestemt etnisk baggrund. Det øger risikoen for rekrutteringsproblemer og flaskehalse, der på sigt kan underminere samfundsøkonomien.

Samtidig viser erfaringen, at kreativiteten og arbejdsglæden øges, når mennesker med forskellig køn og forskellig alder, etnisk baggrund, uddannelse osv. arbejder sammen. Det giver bedre produkter og bedre service. Forskellighed er en ressource og ikke et problem.

Regeringens initiativer:

- Etablering af et ligelønsnetværk for virksomheder, der er interesserede i at udveksle erfaringer om årsager til kønsarbejdsdeling og lønforskelle samt metoder til at sikre reel ligestilling. (Ligestillingsministeren og beskæftigelsesministeren)
- Ligelønsprojekt finansieret af EU i samarbejde med Sverige og Østrig med fokus på konsekvenserne af indførelse af decentraliserede og individualiserede lønsystemer. Konference i november. Samlet rapport præsenteres januar/februar 2003. (Ligestillingsministeren og beskæftigelsesministeren)

- Indførelse af mainstreamingstrategien i alle Arbejdsformidlingens kerneydelser. Formålet er at fremme et fleksibelt og effektivt arbejdsmarked ved at øge de lediges jobmuligheder på tværs af det kønsopdelte arbejdsmarked samt at tilbyde virksomhederne et bredere udbud af arbejdskraft. Projektet sætter særligt fokus på AF-medarbejdernes egne holdninger og handlinger. (Som led i mainstreamingstrategien i Arbejdsmarkedsstyrelsen, Beskæftigelsesministeriet)
- En undersøgelse af, om Forsvarets nye Personludviklings- og Bedømmelsessystem giver lige muligheder for kvinder og mænd. Formålet er at sikre kvaliteten i Forsvarets opgaveløsning og fremtidige udvikling. (Som led i mainstreamingstrategien i Forsvarsministeriet)

Sammenhæng mellem arbejdsliv og familieliv

De fleste danske kvinder og mænd har fuldtidsarbejde. Det gør det svært for mange familier at finde en fornuftig balance mellem arbejdsliv og familieliv. De fleste mænd gør en stor indsats på hjemmefronten, især over for børnene, men det er fortsat kvinderne, der bruger mest tid på at få familiens dagligdag til at fungere.

Regeringens svar på familiernes problemer med at forene job og familie er øget fleksibilitet. For eksempel gennem en øget udbredelse af de fleksible tilbud, som familievenlige virksomheder tilbyder sine medarbejdere: deltid, fleksible arbejdstidsordninger, lønkomensation under barsel mv.

Regeringen ønsker ikke at presse en bestemt familieform eller bestemte familiepolitiske løsninger ned over hovedet på befolkningen. Men vi vil gerne være med til at forbedre mulighederne for, at kvinder og mænd i den enkelte familie selv kan bestemme, hvordan de vil indrette sig. Regeringen har allerede taget flere initiativer, der skal gøre det lettere at forene job og familie – også for mænd. Den nye deltidsløvs vil give flere mænd mulighed for at gå på deltid. Den nye barselsorlovs fleksibilitet og højere indtægtsdækning forventes at øge mændenes andel af de orlovstagende.

Endelig vil ligestillingsministeren undersøge mulighederne for at udvikle modeller for en fleksibel livsarbejdstid, f.eks. i form af en individuel tidsbank. Forskellige livsfaser giver forskellige arbejdstidsbehov. I nogle perioder har man tid til at arbejde mere, f.eks. mens man er ung og uforpligtet, eller når børnene er blevet

store. I andre perioder ville det være rart at kunne arbejde mindre, typisk når børnene er små, eller hvis man som ældre ønsker at trappe gradvist ned for arbejdslivet. Regeringen ønsker at fremme mulighederne for en sådan fleksibel livsarbejdstid.

Regeringens initiativer:

- Indførelse af en ny og fleksibel barselsorlov. (Beskæftigelsesministeren)
- Ny deltidslav med øget adgang til deltidsarbejde. (Beskæftigelsesministeren)
- Ændring af lov om social service, så kommunerne kan give tilskud til forældre, der ønsker at passe deres egen børn. (Socialministeren)
- Analyse af mulighederne for en fleksibel livsarbejdstid, så den enkelte får mulighed for at tilpasse arbejdstiden til livets skiftende behov. (Ligestillingsministeren og beskæftigelsesministeren)
- En konference under EU-formandskabet om samspillet mellem pasningsfaciliteter og beskæftigelse. En særlig workshop vil behandle samspillet mellem familievenlige politikker og lige muligheder på arbejdsmarkedet. (Social- og ligestillingsministeren)
- Kønsoptdeling af data med henblik på analyser af fleksibiliteten mellem arbejdsliv og familieliv blandt kvinder og mænd ansat i staten. Blandt andet i forhold til evaluering af afskaffelsen af 120-dages reglen, distancearbejdsaftalen, brug af statslig uddannelsesorlov, den løbende lønovervågning mv. (Som led i mainstreamingstrategien i Personalestyrelsen, Finansministeriet)

Kvinder og ligestilling i den 3. verden

Danmarks ligestillingsproblemer kan synes små, når man kigger sig om i verden. I mange 3. verdens lande er kvinder frataget helt elementære rettigheder som uddannelse, job, valgret, ejendomsret og retten til at bestemme over egen krop. Blandt de fattigste er der flest kvinder. Kvinder diskrimineres og undertrykkes dagligt. Kvinder udsættes for vold, ikke bare i familien, men også offentligt med myndighedernes accept. Det fremgår f.eks. af de groteske situationer, hvor kvinder, der har forbrudt sig mod den herskende moral, straffes med offentlig stening.

Regeringen finder, at Danmark som et højt udviklet demokratisk land har et særligt ansvar for at støtte kvinder i den 3. verden i at opnå de samme rettigheder og muligheder, som kvinder i Danmark har. Det arbejder vi for både i inter-

nationale fora som EU og FN og i den danske bistandspolitik.

Dansk udviklingsbistand skal fortsat være kendetegnet ved en høj grad af mainstreaming. Vi skal undersøge, hvilke konsekvenser de enkelte projekter får for henholdsvis kvinder og mænd. Vi skal gennemføre flere projekter, der er specielt målrettet mod kvinder. Regeringen ser kvindernes aktive inddragelse i samfundsudviklingen som en væsentlig forudsætning for at udvikle demokratiet, bremse befolkningstilvæksten og mindske fattigdommen.

Regeringens initiativer:

- Målrettet bistand til kvinder i den 3. verden som bevidst strategi til at fremme demokrati og mindske fattigdom. (Udenrigsministeren)
- Udvikling af en stærk og strategisk fokuseret ramme for den fremtidige danske strategi for køn og udvikling gennem erfaringsopsamling i Danmark, i samarbejdslande og hos multilaterale organisationer. Målet er at nå til en praktisk gennemførlig politik, der fremmer ligestilling mellem kvinder og mænd og bidrager til mindskelse af fattigdommen. (Som led i mainstreamingstrategien i Udenrigsministeriet)

Mainstreaming – en ny strategi

Med ligestillingsloven af maj 2000 blev det besluttet, at offentlige myndigheder inden for deres område skal arbejde for ligestilling og indarbejde ligestilling i al planlægning og forvaltning. Arbejdet er iværksat og koordineret af ministeren for ligestilling, og samtlige ministerier indgår i en styregruppe, som skal sikre, at strategien sættes på skinner. Ministeren har samtidig etableret et tværministerielt netværk til støtte og uddannelse af de medarbejdere, som skal arbejde med ligestilling på den nye måde.

Den nye strategi har vist sig at være til inspiration for mange, fordi den giver et nyt perspektiv på, hvad det vil sige at arbejde med ligestilling. Ligestilling handler ikke længere kun om personalepolitiske tiltag, men om at gøre et køns- og ligestillingsperspektiv til en naturlig del af det daglige arbejde i den offentlige forvaltning.

En stor del af de mekanismer, der skaber ulighed mellem kvinder og mænd, er utilsigtede og kan modvirkes gennem øget viden og opmærksomhed. Formålet med den offentlige strategi for mainstreaming er derfor både at modvirke

ulighed mellem kønnene og at højne kvaliteten af den offentlige service over for borgerne.

Nogle eksempler:

Socialministeriets mainstreamingprojekt går ud på, at det i forbindelse med lov kvalitetsstjekket sikres, at fagkontoret ikke har overset kønsspecifikke problemstillinger. Formålet med projektet er en integrering af kønsaspektet i de eksisterende kvalitetskriterier for love.

Undervisningsministeriet vil arbejde med køns- og ligestillingsaspektet inden for fem af dets kerneområder: faglighed og indhold, rummelighed og sammenhæng, undervisnings- og prøveformer, kompetence for lærere og ledere og kvalitet og tilsyn. Ministeriet vil gennemgå alle lovforslag med henblik på ligestillingsmæssige konsekvenser, og endelig vil ligestillingsaspektet blive søgt indarbejdet i udformningen af det Nationale Kompetenceregnskab.

Den store udfordring for mainstreamingen bliver nu at udvikle strategien fra enkeltprojekter til et generelt integreret princip i forvaltningen. Strategien er at gennemføre stadig flere projekter, så mainstreaming gradvist udsprede til større dele af de enkelte ministeriers områder. Samt at sikre en løbende formidling af mainstreamingresultaterne til alle dele af organisationen.

Regeringens initiativer:

- Koordinering af det fortsatte mainstreamingarbejde i ministerierne. Opsamling af erfaringer og formidling af de første resultater af strategien til ministerierne og omverdenen. (Ligestillingsministeren)
- Afholdelse af en konference i efteråret 2002 med henblik på en bred offentlig debat om strategiens muligheder for at bedre kvaliteten i det offentlige arbejde. (Ligestillingsministeren)

DET DANSKE EU-FORMANDSKAB I 2. HALVÅR 2002

Som et af EU's foregangslande på ligestillingsområdet påhviler der Danmark et stort ansvar for at sikre, at det danske EU-formandskab får en klar ligestillingsprofil. Det er en oplagt mulighed for at formidle nogle af de mange positive ligestillingsresultater, som Danmark har opnået. Men det er også en chance for at lære af erfaringerne i de andre EU-lande.

Ligestilling vil være integreret i mange af de danske initiativer under formandskabet. Social- og ligestillingsministeren står selv for flere initiativer:

- En konference om »Køn og marginalisering« (10.-11. oktober 2002). Det overordnede tema er kønsmønstre blandt marginaliserede grupper med fokus på f.eks. udstødte mænd, utilpassede unge mænd og fattige ældre kvinder. Konferencen skal udmunde i en række anbefalinger og konklusioner, som kan fremlægges på rådsmødet for social- og beskæftigelsesministre i december 2002.
- En konference med temaet: »Rummelighed – gennem social dialog« (4.-6. september 2002). En særlig workshop skal diskutere, hvordan man kan integrere ligestilling i strategien for social inklusion.
- En konference om handicappede, herunder en workshop om køn og handicap (31. oktober-1. november 2002). I workshoppen vil deltagerne kunne udveksle erfaringer og metoder for mainstreaming af handicapindsatsen i de enkelte medlemslande.
- En konference om samspillet mellem pasningsfaciliteter og beskæftigelse (25.-26. november 2002). En særlig workshop vil behandle samspillet mellem familievenlige politikker og lige muligheder på arbejdsmarkedet.
- En ekspertkonference om ligeløn med fokus på effekten af decentrale og individuelle lønsystemer (29. november 2002). Konferencen afslutter et EU-finansieret ligelønsprojekt, som Danmark deltager i sammen med Sverige og Østrig.
- Der er tradition for, at formandskabet står for at mainstreame et eller to fagområder. Ligestillingsministeren har valgt at mainstreame social- og beskæftigelsesområdet.
- Der er ligeledes tradition for, at formandskabet – som opfølgning på slutdokumentet fra FN's 4. Verdenskvindekonference »Platform for Action« – udarbejder indikatorer på ét af de 12 områder i »Platform for Action«. Ligestillingsministeren vil i samarbejde med det foregående formandskab, Spanien, stå for udvikling af indikatorer om vold mod kvinder. Indikatorerne vil indgå i en rådskonklusion, der skal vedtages på rådsmødet for beskæftigelses- og socialministre i december.
- Under det danske formandskab vil Kommissionen fremlægge et nyt direktiv om ligestilling mellem kvinder og mænd uden for ar-

- bejdsmarkedet. Danmark vil i samarbejde med Kommissionen stå for den praktiske udformning af direktivet.
- Ligestillingsministeriet skal i samarbejde med Udenrigsministeriet stå for et EU-indlæg om ligestilling på FN's generalforsamling og ECOSOC's (FN's økonomiske og sociale råd) ordinære samling i efteråret.

MINISTEREN FOR LIGESTILLINGS INITIATIVER I 2001

Ligestillingsministerens første redegørelse og perspektiv- og handlingsplan med titlen »Ligestilling – en forudsætning for velfærd, bæredygtighed og demokrati« blev afgivet til Folketinget 2. marts 2001.

Mainstreamingstrategien er igangsat i alle ministerier. Styregruppe og netværk for medarbejdere blev oprettet januar 2001.

Ministeren åbnede officielt Videnscenter for Ligestilling ved en konference på Nationalmuseet i februar 2001.

Kampagne i anledning af ligelønslovens 25 års jubilæum i samarbejde med arbejdsministeren. Konference på Børsen i februar 2001.

Ligestillingsministeriet og Arbejdsministeriet har aflagt besøg på de virksomheder, der har tilmeldt sig et ligelønsnetværk som opfølgning på ligelønskampagnen.

Oprettelse af et netværk om køn og etniske minoriteter med deltagelse af forskere og repræsentanter for etniske minoritetsorganisationer.

En kampagne mod tvangsægteskaber i samarbejde med indenrigsministeren, med bl.a. ministerbesøg på sprogskoler og i pigeclubber.

Ledelse af delegation til konference om »WoMen and Democracy« og af en workshop om ligestilling og mangfoldighed, Vilnius juni 2001.

Workshop om mangfoldighed for deltagere fra virksomheder, organisationer og forskere, oktober 2001.

Høring om arbejdsliv og familieliv med titlen »Far, mor, job – og BØRN« blev afholdt på Park Café i august 2001.

En pjece med titlen »Familievenlige arbejdspladser anno 2001« blev udgivet i tilknytning til arbejds- og familielivshøringen.

En tværministeriel arbejdsgruppe er nedsat til at vurdere de etiske retningslinjer for udsendte tjenestemænd (»Business med bukserne på«).

Hermed slutter redegørelsen.

---

59. møde

Tirsdag den 23. april 2002 kl. 13.00

Dagsorden

1) Spørgsmål til ministre.
(Spørgetimen).

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 121:
Forslag til lov om ophævelse af lov om garantier for lån til erhvervelse eller ombygning af mindre fragtskibe og om ændring af lov om statsautoriserede revisorer, lov om registrerede revisorer, lov om omsætning af fast ejendom, lov om uddannelse af maskinmestre, lov om søfartsuddannelse samt lov om forsikringsformidling. (Nedlæggelse af visse råd, nævn m.v. på erhvervsområdet).
Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 27/2 2002. Første behandling 21/3 2002. Betænkning 12/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 84:
Forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v. (Revision).
Af videnskabsministeren (Helge Sander).
(Fremsat 6/2 2002. Første behandling 13/3 2002. Betænkning 3/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

4) Tredje behandling af lovforslag nr. L 44:
Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse. (Certificering m.v. af mæglere og formidlere af affaldshandler over grænserne).
Af miljøministeren (Hans Christian Schmidt).
(Fremsat 10/1 2002. Første behandling 30/1 2002. Betænkning 10/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

5) Tredje behandling af lovforslag nr. L 58:
Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af havmiljøet.
Af miljøministeren (Hans Christian Schmidt).
(Fremsat 24/1 2002. Første behandling 6/2 2002. Betænkning 3/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

6) Anden behandling af lovforslag nr. L 62:
Forslag til lov om ændring af lov om social service. (Forhøjelse af tilskud til høreapparater).
Af socialministeren (Henriette Kjær).
(Fremsat 29/1 2002. Første behandling 8/2 2002. Betænkning 18/4 2002).

7) Anden behandling af lovforslag nr. L 73:
Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Udeblivelsesdomme i straffesager, pressens adgang til domsudskrifter m.v. og politiklagnævnsmedlemmers sagsbehandling).
Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 30/1 2002. Første behandling 21/2 2002. Betænkning 18/4 2002).

8) Forespørgsel nr. F 37:
Forespørgsel til miljøministeren [om udstykning af byggegrunde i skovene og salg af statsskovene].
Af Pernille Blach Hansen (S), Jørn Jespersen (SF) og Christian Brix Møller (RV).
(Forespørgslen anmeldt 22/3 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 5/4 2002).

9) Forespørgsel nr. F 19:
Forespørgsel til miljøministeren [om opfyldelse af nationale målsætninger og internationale forpligtelser på klimaområdet].
Af Ole M. Nielsen (KRF) m.fl.
(Forespørgslen anmeldt 5/2 2002. Fremme af forespørgslen vedtaget 8/2 2002).

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 91:
Forslag til folketingsbeslutning om ratifikation af Kyotoprotokollen til De Forenede Nationers Rammekonvention om klimaændringer.
Af miljøministeren (Hans Christian Schmidt).
(Fremsat 3/4 2002).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 202:
Forslag til lov om ændring af vurderingsloven. (Indsættelse af revisionsbestemmelse og forlængelse af vurderingsrådenes funktionsperiode).
Af Jacob Buksti (S), Morten Homann (SF), Anders Samuelson (RV), Pernille Rosenkrantz-Theil (EL) og Ole M. Nielsen (KRF).
(Fremsat 19/4 2002).

Meddelelser fra formanden

Første næstformand (Svend Auken):

Medlemmer af Folketinget Lone Møller (S), Lene Garsdal (SF), Naser Khader (RV) og Line Barfod (EL) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forenkling af klageadgang i sundhedsvæsenet og udvidelse af patientforsikringen.
(Beslutningsforslag nr. B 102).

Medlemmer af Folketinget Per Dalgaard (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF), Søren Krarup (DF) og Peter Skaarup (DF) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om opløsning af Hizb-ut-Tahrir.
(Beslutningsforslag nr. B 103).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministrene.

Spørgetimen

Første næstformand (Svend Auken):

Til at besvare spørgsmål i spørgetimen har statsministeren udpeget økonomi- og erhvervsministeren, justitsministeren og socialministeren.

Der er til økonomi- og erhvervsministeren anmeldt følgende spørgsmål:

1. Keld Albrechtsen.
2. Henrik Sass Larsen.
3. Anders Samuelsen.
4. Colette L. Brix.
5. Ole Stavad.
6. Morten Homann.
7. Jens Peter Vernersen.

Er der andre, der ønsker at tilmelde sig som hovedspørgere til økonomi- og erhvervsministeren? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Til justitsministeren er der ingen spørgsmål anmeldt. Ønsker nogen at melde sig? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Til socialministeren er der anmeldt følgende spørgsmål:

1. Pia Kristensen.
2. Karen Jespersen.

Er der andre, der ønsker at tilmelde sig som hovedspørgere til socialministeren? (*Ophold*). Det er ikke tilfældet.

Første næstformand (Svend Auken):

Ministrene får ordet, hver gang et medlem har afsluttet et indlæg og har første gang 2 minutter til rådighed, og følgende gange har man 1 minut. Medlemmernes taletid er 1 minut. Efter at spørgsmålet er stillet, kan hovedspørgeren få ordet op til tre gange og medspørgere kan få ordet en gang.

Når en spørger ønsker ordet, bedes dette markeret ved håndsoprækning over for formanden. Af hensyn til teknikken bedes man senest samtidig trykke på den sorte knap »ønsker ordet« på panelet ved medlemmets plads. Man må ikke begynde at tale, før den røde ring på mikrofonen foran én lyser, først da er mikrofonen tændt.

For at have mulighed for at nå så mange spørgsmål som muligt til økonomi- og erhvervsministeren vil vi starte med spørgsmålene til socialministeren, og den første spørger, som jeg ser i salen, er fru Karen Jespersen, værsgo.

Spm. nr. US 68

Karen Jespersen (S):

I forbindelse med vedtagelsen af finansloven påpegede Socialdemokratiet og flere andre partier, at det var kritisabelt, at regeringen havde en besparelse på 122 mio. kr. på personlige tillæg til pensionister, fordi det var udtryk for, at kommunerne ikke overholdt loven og sørgede for, at pensionisterne fik de tillæg, de faktisk var berettiget til. Det blev afvist af regeringen og socialministeren.

Nu siger socialministeren den 16. april til Berlingske Tidende: Nogle kommuner har strammet så meget, at ældre ikke længere får, hvad de er berettiget til. Dette og flere andre ting betyder, og det bliver direkte sagt, at kommunerne ikke har overholdt loven.

Hvad er årsagen til, at socialministeren nu giver Socialdemokratiet ret? Hvad har socialministeren tænkt sig at gøre ved det, og hvordan får kommunerne besked på, at de skal holde loven?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Først vil jeg gerne slå fast, at der ikke har været tale om en besparelse på 122 mio. kr., men om en nedjustering af budgettet. Vi havde budgetteret med et højere tal end det, kommunerne rent faktisk brugte, og så er det ren regnskabsteknik, at man så nedjusterer efter den forventning, man har til, hvad kommunerne vil bruge. Derfor nedjusterede vi, men stadig væk sådan, at der er luft til, at der kan ske en stigning i tildelingen af personlige tillæg.

Kl. 13.05

Jeg har på ingen måde afvist, at der skulle være problemer med tildelingen af de personlige tillæg, og derfor har vi også sat en undersøgelse i gang, hvor vi forventer at få resultatet her omkring den 1. maj, for at få afdækket kommunernes praksis vedrørende tildelingen af personlige tillæg. Det er utrolig vigtigt, at ældre medborgere har en klar fornemmelse af, hvad de kan forvente at få, og at kommunerne tildeler dem det efter en individuel vurdering.

Nu vil vi prøve at få klarhed over, hvilke problemer der er, sådan at de ældre i hvert fald kan få de personlige tillæg, der tilkommer dem.

Karen Jespersen (S):

Hvad er så forklaringen på, hvad er det nye, der gør, at socialministeren så direkte kan sige den 16. april, at nogle kommuner har strammet så meget, at ældre ikke længere får, hvad de er berettigede til? Når man ikke kunne se det i efteråret, hvor man altså sagde, at vi skal have undersøgt tingene, men vi kan ikke sige, der er begået noget ulovligt, hvad er så grunden til, at man nu så klart kan sige, at der er begået noget ulovligt? Hvad nyt er der kommet frem, og hvad har socialministeren tænkt sig at gøre ved det? Man kan jo ikke både påstå, at kommunerne overtræder loven og så bare sidde med hænderne i skødet og vente på, at der kommer en undersøgelse. Det vil jo sige, at de pensionister, der ikke får deres ret, nu skal vente på en undersøgelse, og at man så overvejer, hvad man vil bruge den undersøgelse til. Er det sådan, eller hvad havde ministeren tænkt sig at gøre her og nu for at rette op på de klare ulovligheder, som hun selv siger der bliver begået?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Nu kommer resultatet af undersøgelsen om godt en uge, det er 1. maj på onsdag, så vidt jeg

kan huske, og der regner vi faktisk med at have undersøgelsen, så jeg synes ikke, at der er ret langt fra udtalelse til handling. Men det er klart, at det selvfølgelig kræves, at man har et grundlag at gøre tingene på, og sådan plejer vi også at lave lovgivning i Folketinget og udsende bekendtgørelser fra ministerierne.

Det, jeg har bygget mine udtalelser på, er dels borgerbreve, dels selvfølgelig også Ældre Sagens undersøgelse af kommunernes praksis, hvor det altså kom frem, at der er sket en nedskæring i tildelingen af personlige tillæg, og den undersøgelse, de har lavet, vil jeg gerne have efterprøvet.

Der er ikke noget nyt i, at jeg kommer med udtalelsen. Jeg ville egentlig gerne have haft debatten, da vi havde finansloven, for jeg synes, det er vigtigt, at det her kommer op til overfladen. Da var der ikke så mange journalister, der var interesserede i at skrive om det, men det var der altså den 16. april.

Karen Jespersen (S):

Når ministeren har fået så mange klare tilkendegivelser, at hun allerede nu tør konkludere, at loven bliver overtrådt, er det så vurderingen, at det kan klares med endnu en henstilling til kommunerne, eller er ministeren indstillet på at lave loven om, sådan at det bliver helt tydeligt i loven, hvem der har ret til hvad?

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jeg er indstillet på f.eks. at lave en lovændring, hvis jeg finder det nødvendigt, men jeg vil gerne have belæg for, hvordan den lovændring så eventuelt skal være. Det kræver, at jeg har et godt beslutningsgrundlag, og det får jeg så med den undersøgelse fra Sikringsstyrelsen, som man er ved at have færdig.

Jeg kan selvfølgelig ikke love en lovændring, men jeg er indstillet på det, hvis det er nødvendigt for at få de personlige tillæg til at fungere.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Svend Auken):

Ønsker fru Karen Jespersen ordet? (*Ophold*). Så er spørgsmålet slut, og den næste og sidste hovedspørger til socialministeren er fru Pia Kristensen.

Spm. nr. US 69**Pia Kristensen (DF):**

I Jyllands-Posten den 21. april kunne man i en artikel, der hed »Hjertens gerne«, læse, at mange danske socialrådgivere omgår lovene, de begår civil ulydighed. Man kan læse, at socialrådgiverne agerer som de svages advokat, og er lovgivningen ikke tilstrækkelig, så omgås cirkulærerne. I særdeleshed fremgår det af artiklen, at det gælder over for indvandrere og flygtninge, som derved fastholdes og klientgøres.

Når det drejer sig om andre grupper i samfundet, danske statsborgere, så har mange af dem faktisk svært ved at få hjælp til selv de simple ydelser.

Nu mener Dansk Folkeparti selvfølgelig, at socialrådgivere skal følge landets love.

Jeg kan forstå, at ministeren har udtalt, at man vil lave en undersøgelse i Århus og så se, hvad den bringer. Dansk Folkeparti mener, at det er nødvendigt at lave en undersøgelse i hele landet, så vi vil derfor spørge socialministeren, om hun vil tage initiativ til det.

Kl. 13.10

Socialministeren (Henriette Kjær):

Når jeg var interesseret i først at få en undersøgelse for Århus Kommune, så var det, fordi det er en stor kommune med mangeartede problemer, og jeg kunne forestille mig, at hvis der var nogle tendenser i den undersøgelse, var det noget, man kunne bruge landsdækkende, og så var det udtryk for, at der skulle strammes op på det her område.

Derfor syntes jeg ikke, der var behov for, at man laver en undersøgelse i alle landets 275 kommuner, men at man på baggrund af undersøgelsen i Århus kunne drage nogle konklusioner og sikre sig i samarbejde med Kommunernes Landsforening, at der bliver ført en ordentlig praksis på det her område, altså at socialrådgiverne følger lovens bogstav, tildeler de ydelser, der er belæg for efter loven, hverken mere eller mindre, og vedkender sig deres rolle og altså ikke går ind i en advokatrolle for de klienter, de har.

Omvendt synes jeg også, det er meget, meget vigtigt, at hvis socialrådgiverne får kendskab til nogle uholdbare ting, så sørger de for at kommunikere dem videre til deres chefer, og at socialcheferne faktisk også reagerer på baggrund af de henvendelser, de får.

Men det korte af det lange er: Jeg er meget interesseret i, at der bliver bragt orden på denne her sag, og det er klart, at jeg selvfølgelig vil sikre mig, at Århus Kommune laver en grundig undersøgelse, at undersøgelsens resultater kommer inden for en overskuelig fremtid, for det er vigtigt, at der handles nu, og så vil jeg altså gerne på baggrund af den tage nogle skridt. Men jeg synes måske, det er lige lovlig meget, hvis vi siger, at der skal undersøgelser i gang i alle landets 275 kommuner.

Pia Kristensen (DF):

Jeg kan blot sige, at der er Dansk Folkeparti ikke enig, for det viser sig jo, at det er i flere kommuner, at socialrådgivere har siddet og spillet de svages advokat. På den baggrund synes vi, at man burde gå ud i alle landets kommuner.

Vi er selvfølgelig tilfredse med, at socialministeren kommer ind på, at der skal ske undersøgelser, og at Kommunernes Landsforening skal se nærmere på sagen, men vi mener alligevel, at det ville have været en fordel, hvis det var alle landets kommuner, der blev omfattet af undersøgelsen.

Socialministeren (Henriette Kjær):

Jamen jeg tror, vi har samme interesse, og ja, det har hele landets befolkning, i, at man følger de love, vi er blevet enige om at have vedtaget her i Folketinget. Derfor er jeg altså helt enig i Dansk Folkepartis sigte, og når vi ikke målet gennem den undersøgelse, der bliver lavet i Århus Kommune, er jeg fuldstændig enig i, at så må der tages nogle andre skridt. Det kan også være på baggrund af den dialog, vi har haft her, at jeg vil prøve at se, hvad vi kan gøre allerede nu, for der ligger jo nogle åbenlyse udtalelser. Vi kender også problemet fra den udsendelse, der var en del blæst og debat om, som TV 2 lavede for jeg tror efterhånden 2 år siden.

Jeg er indstillet på dialog for at få løst det her problem, så det skal ikke hedde sig, at det kun skal være på baggrund af den undersøgelse i Århus Kommune. Jeg vil prøve at se, hvad jeg kan gøre allerede nu.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Første næstformand (Svend Auken):

Det var det sidste spørgsmål til socialministeren. Vi går nu til spørgere til økonomi- og erhvervsministeren, og vi burde have gode muligheder

for at nå alle syv spørgere. Den første er hr. Keld Albrechtsen.

Spm. nr. US 70

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne spørge ministeren, hvad han vil gøre for at få gang i det almene nybyggeri.

Det var jo sådan, at der blev vedtaget en lovgivning, som lå fra den tidligere regering, om en bedre finansiering for kommunerne ved, at staten overtog halvdelen af indskuddet. Men så skete der jo også det, at regeringen lavede en aftale med kommunerne om økonomien, som så har medført, at den tilvækst i det almene byggeri, som vi havde håbet på, og som ministeren tidligere selv har bebudet med store armsving, helt op til 11.000 i år, jo altså ikke kommer. De seneste prognoser viser tværtimod, at byggeriet er ved at gå helt i stå.

Derfor vil jeg godt spørge ministeren, hvad han vil gøre for at få skub i det almene nybyggeri.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Som det allerede er vedtaget her i Folketinget, er grundkapitalen jo nedsat fra 14 pct. til 7 pct. Jeg kan sige, at primo april er der indmeldt tilsagn til 3.400 boliger. Vi har klart tilkendegivet i regeringsgrundlaget, at regeringen ønsker at bygge flere almene boliger. Vi ønsker flere andelsboliger. Vi har også her i Folketinget vedtaget en ny lov på området, der hæver kvoten fra 1.000 til 1.800. Vi har sagt, at vi vil fremsætte forslag til at få private pensionsinstitutter til at bygge flere boliger.

Kl. 13.15

Vi mener altså, at der er behov for et bredt, varieret boligudbud, og vi tilkendegiver, at vi også vil bygge flere almene boliger, som hr. Keld Albrechtsen siger.

Så vil jeg godt sige med hensyn til, at nu går det hele i stå. Jeg har bedt ministeriet vurdere tallene vedrørende almene boliger, og hvis det holder, hvad der indtil nu er udmeldt, er vi måske i nærheden af 8.000 boliger på dette område.

Men det er utrolig svært at spå om fremtiden. Der er ingen, hverken hr. Keld Albrechtsen, jeg selv eller mit ministerium, der ved, hvor vi ender med hensyn til antallet af almene boliger. Det er kommunernes opgave at sørge for, at der er det fornødne antal boliger til rådighed.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg synes, det er et nærmest forbløffende svar, ministeren kommer med, for nu erkender ministeren jo, at de dystre prognoser, som har været fremme f.eks. fra Håndværksrådet og Byggeriets Arbejdsgivere, at ministeren nu også mener, at de prognoser er korrekte, og lander nede omkring 8.000.

Er det godt nok, hr. minister, når regeringen selv har sat 11.000 som måltal og tidligere med sikker stemmeføring har hævdet, at der ville komme 11.000. Det kan jeg simpelt hen ikke forstå, og jeg kan heller ikke forstå ministerens passivitet over for de prognoser.

Ministeren har måske bemærket, og det kunne være, det har hans specielle interesse, at i særlig grad på Fyn er byggeriet gået helt baglæns. Det må da gøre indtryk på ministeren.

Jeg må indrømme, at jeg ikke synes, svaret er godt nok, og derfor vil jeg simpelt hen gentage spørgsmålet. Hvad vil ministeren gøre for at få gang i det almene nybyggeri?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg vil gerne have lov til at sige til hr. Keld Albrechtsen, at det med, at jeg skulle erkende, at vi på dette område ikke får bygget det antal boliger, vi gerne vil have, kan jeg ikke tiltræde. Det, det drejer sig om i den her sag, er jo netop, at vi alle sammen er klar over, at der er behov for, at der bliver bygget flere boliger, herunder også almene boliger.

Det har regeringen også tilkendegivet. Jeg har faktisk tilkendegivet, at vi i finansloven for 2003 vil afsætte flere penge til byggeri af ungdomsboliger. Det er også et område, vi har sagt, at vi prioriterer.

Så synes jeg altså, at det er lidt fantastisk, at man kan sige, at det hele går i stå. 2001 havde 6.500. En forsigtig prognose, som ingen vel kan sige er korrekt, fordi det er en prognose, tilsiger ca. 8.000 boliger.

Hertil kommer, at der er masser af andre nye initiativer, og det, der egentlig er vigtigt for hele boligsituationen, er jo nettoantallet af boliger, både når vi taler andelsboliger, når vi taler almene boliger, og når vi taler privat opførte lejeboliger. Også med hensyn til tagboliger er der taget skridt til at se på reglerne for at få gang i byggeriet af den type boliger her i København.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja. Og så er det hr. Keld Albrechtsen, før de to medspørgere kommer til.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg har godt set det med tagboliger, men det er jo nok ikke noget, der prismæssigt ligger inden for mulighederne, når man har et boligsocialt problem, og det er jo de boligsociale problemer og ungdomsboligproblemerne, som skulle løses.

Jeg vil godt spørge ministeren, om ikke det er korrekt, at ministeren faktisk havde et måltal på 11.000, og det er nu faldet til 8.000. Jeg kan ikke forstå, hvis ministeren ikke mener, det er et problem.

Nu har vi så set, at kommunerne begynder at aflyse planlagte byggerier eller udsætte dem på grund af den budgetaftale, regeringen og kommunerne har indgået. Kunne det så ikke være en mulighed, at man ved den kommende aftale med kommunerne sagde, at den finansiering – det kommunale indskud på de 7 pct. – skal ikke med i den kommunale budgetramme? På den måde vil kommunerne kunne disponere uden at blive straffet ved at skulle gennemføre nedskæringer på andre områder. Hvis regeringen ikke er indstillet på det, så kommer byggeriet aldrig i gang.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan godt høre på spørgeren, at han kun interesserer sig for det almene byggeri. Vi mener faktisk, det er vigtigt at se på både det private byggeri, byggeri fra pensionskasser, byggeri af andelsboliger og så de almene boliger.

Tilbage til de almene boliger: Jeg mener ikke, at det er et problem, at prognoser rykker sig lidt en gang imellem. Jeg har jo hele tiden sagt, at hverken hr. Keld Albrechtsen, ministeren eller andre kan melde ud med 11.000. Det var et tal, der var meldt ud i en tidligere prognose.

KL 13.20

Det hele bunder så i, at regeringen har bedt kommunerne om at overholde allerede indgåede aftaler. Jeg kan erindre, at da KL indgik aftalen med den daværende regering, sagde de, at det var en meget flot aftale. Det, regeringen har sagt til kommunerne, er, at den aftale skal overholdes. Så er det op til den enkelte kommune, hvordan den prioriterer sine udgifter. Er det driftsudgifterne, man skal skære på, eller er det anlægsudgifterne? Det er jo nu engang kommu-

nernes ansvar, at de boliger bliver opført. Så kan vi fra statens side gå ind på nogle områder.

Hvis hr. Keld Albrechtsen mener, at vi helt skal fjerne de 7 pct., så er jeg ikke enig i det. Jeg mener faktisk, at der er så mange tiltag på det her område fra regeringens side, hvor vi mener, at der kan sættes ind med noget.

Morten Homann (SF):

Jeg synes, at det er flot af økonomi- og erhvervsministeren, at man på den ene side udmelder en ambitiøs målsætning om 11.000 almene boliger, og man udmelder i regeringsgrundlaget, at det er et højt prioriteret område for regeringen, og på den anden side siger man så, at man godt kan se gennem fingre med, at ambitionsniveauet falder noget. Et fald fra 11.000 til 8.000 boliger svarer til 30 pct. Jeg synes, det er ret imponerende, at ambitionsniveauet kan falde så hurtigt.

Jeg vil i øvrigt også godt høre ministerens kommentar til nogle andre aktørers prognose, nemlig Byggeriets Arbejdsgiveres, for, hvordan det ser ud. Deres prognose siger, at antallet af nybyggede almene boliger vil ende på under 6.000 i år 2002. Hvordan forholder økonomi- og erhvervsministeren sig til, at de, som måske har byggeriet allertættest inde på livet, Byggeriets Arbejdsgivere, vurderer antallet til det halve af ministerens egen målsætning?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Nu ville jeg ikke have mistænkt BYG for at sige, at der bygges for meget i Danmark. Men det er da flot, at hr. Morten Homann nu begynder at lytte til erhvervslivets organisationer. Det er nyt fra den front.

Men hvis de 11.000 bliver til 8.000 eller et andet tal, så må jeg dog konstatere, at hvis vi regner de 1.800 andelsboliger, der også bygges, plus det, der er bygget i privat regi, med, så har vi et nettotal i nærheden af 17.000 boliger, vil jeg sige til hr. Morten Homann. Det vil sige, at vi faktisk ligger over gennemsnittet i antal byggede boliger i forhold til det, der blev præsteret fra 1991 og de følgende 10 år, for der lå gennemsnittet på ca. 16.000.

Så har regeringen som sagt en række tiltag både inden for pensionsinstitutter og private og almene boliger, og det har aldrig været meldt ud, at vi når nøjagtig 11.000 på det område, det var prognoser. Og det er stadig væk kommunernes ansvar.

Lissa Mathiasen (S):

For det første vil jeg godt spørge, om ministeren virkelig mener, det er rimeligt at give kommunerne ansvaret for, at byggeriet af almene boliger tilsyneladende falder drastisk. Uden indgrebet fra finansministeren var det her ikke sket.

Hvad er det, der er i stigning? Ud over yderligere 800 andelsboliger, som er kommet med i kvoten, hvad er så yderligere stigende? Der ligger ikke ét tal. Hvornår kommer der et udspil omkring pensionskassebyggeri? Hvornår kommer der et udspil omkring ungdomsboliger, hvis det er noget, vi skal se blive bygget i indeværende år?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg må gentage, at den daværende regering har indgået en aftale med KL. Det, vi ganske forsigtigt har sagt, er, at vi forventer, at den aftale, der blev indgået med regeringen, holder. Og det er stadig væk kommunerne, der må prioritere.

Og med hensyn til, hvornår der kommer udspil, så har vi som sagt det med grundkapitalen, og omkring pensionskassebyggeri har vi jo meldt, at vi vil komme med et forslag. Vi så gerne, at der var andre end pensionskasserne, der byggede. Vi så gerne, at de midler, der ligger i pensionskasserne, kommer ud at arbejde. Der kan være nogle skattemæssige forhold, som vi vurderer på nuværende tidspunkt, men vi så også gerne, at andre private aktører ud over pensionskasserne gik om bord i det her byggeri. I den forbindelse kan vi se på, om det kunne dreje sig om en forlængelse af lån eller måske lavere afdrag i starten. Vi ønsker altså flere komponenter ind i det lovforslag, vi forventer at kunne fremsætte i løbet af maj måned.

Første næstformand (Svend Auken):

Og så er det hr. Keld Albrechtsen for sit sidste spørgsmål.

Kl. 13.25

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må indrømme, at jeg synes, at ministeren og regeringen har et troværdighedsproblem. Op til valget var alle inklusive regeringspartierne enige om, at der skulle sættes gang i nybyggeriet, og nu erkender ministeren både, at der bliver skåret drastisk ned på målsætningen for det almene nybyggeri, og at det samlede nybyggeri risikerer at rasle ned på næsten samme niveau som i de tidligere år.

Jeg vil godt spørge ministeren, om han ikke er opmærksom på, at der skal bygges omkring 30.000 boliger om året for bare nogenlunde at hamle op med behovet i de kommende år? Og er ministeren nu nået dertil, at vi må se i øjnene, at den nye regerings snak om et forøget boligbyggeri var rent mundsvejr og vælgerbedrag, at der ingen ting var i det?

Man har reelt opgivet målsætningen om et forøget boligbyggeri. Jeg kan ikke høre det anderledes. Desværre er det jo det, ministeren i dag meddeler Folketinget.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg tror egentlig, at hr. Keld Albrechtsen hører det, han vil høre. Jeg har jo netop sagt i dag, at sådan noget som ungdomsboliger vil der bliver bygget flere af. Der vil blive afsat et beløb på regeringens finanslov for 2003.

Og med hensyn til, at hr. Keld Albrechtsen mener, at det hele er gået i stå, og det hele går ad Pommern til, så er det ikke det syn, vi har på tingene. Vi har bare sagt, at vi vil bruge flere elementer ud over det almene, som der er behov for. Vi har jo netop sagt, at der er behov for at bygge flere boliger. Vi har nedsat grundkapitalen.

Så har vi også sagt, at der kommer forslag på andre områder. Vi vil have pensionsinstitutterne til at bygge, så også almindelige mennesker kan sidde i det, for jeg er godt klar over, at huslejerne i pensionsinstitutternes byggerier, når man ser på dem, er meget høje. Vi går ind og ser på lånerammerne, og vi ser på, om vi kan sænke afdragene på lånene i starten.

Vi vurderer flere aspekter for at få gang i de pensionsinstitutter, der egentlig meget gerne vil gå ud og anvende deres kapital til at bygge boliger. Det er det, vi prøver på at få til at gå op i en højere enhed. Vi forhandler med BL, vi tager en række tiltag på det her område.

Første næstformand (Svend Auken):

Ja, og så er denne spørgerunde overstået, og den næste spørger er Henrik Sass Larsen.

Spm. nr. US 71

Henrik Sass Larsen (S):

Jeg skal bare ønske ministeren til lykke med, at han og hans parti tilsyneladende har sejret in-

ternt i regeringen i spørgsmålet omkring det her med skattelettelser.

Vi har jo fået en pressemeddelelse ud fra bl.a. Venstres politiske ordfører, som siger, at det ikke længere er bundskatten, vi diskuterer, det er ikke længere bruttoskatten, vi skal diskutere, når der skal være skattelettelser. Næ, det skulle man se bort fra, nu er det andre steder, man skal begynde at lempe. Det er jo lige i De Konservatives ånd, så vidt vi forstår. Der har man jo lagt forslag frem om mellemskatten og vil formentlig også gerne gå i gang med topskatten og sådan noget. Så det vil vi gerne ønske til lykke med.

Vi vil bare godt være helt sikre på, om det nu også er den linje, der har sejret i regeringen, og om vi kan forvente, at når der på et tidspunkt skal disse skattelettelser til, at det så ikke bliver bund- og bruttoskatten, som kommer til at stå for skud.

Første næstformand (Svend Auken):

Jeg er nødt til at sige, at vi må respektere, at det er økonomi- og erhvervsministeren, vi spørger, som selvfølgelig også er formand for Det Konservative Folkeparti, men økonomi- og erhvervsministeren er ikke forpligtet ud over sin portefølje. Det vil jeg gerne sige.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Det står i regeringsgrundlaget: Først skattestop, dernæst lavere skat på arbejde, og forudsat at det fornødne råderum er tilvejebragt, vil regeringen fremlægge forslag til reduktion af skatten på arbejdsindkomst med ikrafttræden 1. januar 2004.

Det er utrolig vigtigt, når vi ser, hvad der pågår i landene omkring os, og med det videnssamfund, vi lever i, at vi prøver at indrette os, ligesom man gør andre steder. Vi har set, hvad elementerne var hos Jospin i Frankrig, selv om det ikke hjalp så meget.

Vi har sagt, at når dagen kommer, er arbejdsudbuddet et utrolig vigtigt element at se på. Hvordan forøger vi arbejdsudbuddet, når man skal komme med en skattelettelse? Vi har jo den samme målsætning som den tidligere regering med hensyn til at hæve antallet af beskæftigede. Hvordan gør vi det samtidig med skattelettelser? Det synes jeg er meget, meget vigtigt at vurdere.

Henrik Sass Larsen (S):

Ja, undskyld, hr. formand, men det var mere et spørgsmål til økonomiministeren. Det var derfor jeg regnede med, at det var i denne kategori.

Arbejdsudbuddet har man jo tidligere været inde at diskutere, og der har man bl.a. sagt, at der mangler incitamentet i bunden af skattesystemet, og det er noget, som statsministeren har slået meget på sin i argumentation. Nu forstår jeg, at man er ved at gå væk fra det, og så er det, jeg spørger, om vicesstatsministeren så kunne give et klart svar på følgende i dag:

Kl. 13.30

Er man i regeringen gået helt bort fra at tale om bundskatten og bruttoskatten og i stedet for gået over til at sige, at vi skal koncentrere os om mellem- og topskatten, når og hvis der på et tidspunkt bliver råd til skattelettelser? Kunne vi ikke få et klart svar på, hvad regeringens linjer er?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan sige til hr. Henrik Sass Larsen, at nu drejer det sig om at tilrettelægge en økonomisk politik, så der bliver skabt råderum til skattelettelser. Hvordan de så falder, når dagen kommer, vil vi vurdere nøje og aftale i regeringen. Det er ikke fastlagt på nuværende tidspunkt.

Henrik Sass Larsen (S):

Jamen hvorfor udsender man så pressemeddelelser, hvor man siger, at man ikke længere er forpligtet af det, man tidligere har sagt i valgkampen om, at det skulle være bundskatten og bruttoskatten? Det har Venstre jo gjort. Og De Konservative har hele tiden stået fast på, at det skal være mellemskatten og andet.

Vi nærmer os jo den dag, hvor regeringen skal i gang med arbejdet, hvis man skal nå at implementere nogle af de her skattelettelser, hvis det er for år 2004. Derfor er det jo ikke noget urimeligt spørgsmål.

Skal det være sådan, at der lige pludselig kommer hvid røg op et eller andet sted fra, hvor ministeren måtte sidde, og så kan den undrende befolkning stå og se på og sige: Nå, det endte lige dér? Det ville da være rimeligt at inddrage de øvrige af Folketingets partier og sende nogle politiske signaler om, hvor man rent faktisk ønsker skattelettelser, for det er en vigtig diskussion netop, som ministeren understreger, med hensyn til arbejdsudbuddet.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg har noteret mig, at man i Socialdemokratiet på det seneste er begyndt at interessere sig utrolig meget for skatten på arbejde. Det er jo rart, når man nu har set, at en regering overhovedet ikke har koncentreret sig om det i en årrække.

Jeg vil gerne sige til hr. Henrik Sass Larsen, at det er vigtigt for regeringen, når vi vurderer fremtiden, den økonomiske politik, at vi får skabt råderum, at så arbejdsudbuddet indgår i det her. Det synes jeg er utrolig vigtigt for denne her sag. Men på nuværende tidspunkt er det ikke fastlagt, hvordan det endeligt kommer til at se ud.

Og i forbindelse med at der var udsendt presmeddelelser fra den ene og den anden side, så behøver jeg vist ikke at fortælle hr. Henrik Sass Larsen, hvad den konservative skattepolitik var. Jeg tror i øvrigt, at jeg i en spørgetid her i Folketinget har sagt, at det var jo ulige nemmere at køre partiets program igennem, hvis man nu havde 90 mandater.

Første næstformand (Svend Auken):

Der er flere medlemmer, der har ønsket at være medspørgere til hr. Henrik Sass Larsen, men vores regler er, at det kun er to, og vi tager de to første. Den første var hr. Jacob Buksti og derefter hr. Morten Homann.

Jacob Buksti (S):

Jeg hørte økonomi- og erhvervsministeren sige, at Socialdemokratiet ikke har koncentreret sig om skatten på arbejde i en årrække. Det tror jeg økonomi- og erhvervsministeren får meget, meget svært ved at dokumentere.

Mig bekendt er det sådan, at det faktisk lykkedes den tidligere regering at nedsætte skatten på arbejde ganske væsentligt. Men det kan være, at økonomi- og erhvervsministeren er enig med skatteministeren i, at det er det følelsesmæssige skattetryk, vi har med at gøre.

Men jeg vil meget gerne spørge økonomi- og erhvervsministeren om, hvor stort det råderum skal være, som skal bruges til skattelettelser? Det må man da begynde at have en fornemmelse af, fordi det allerede er i 2004 – det er altså inden for et halvt til et helt år, man skal finde ud af det.

Af den økonomiske redegørelse, regeringen udgav i januar, fremgår det jo, at der højst er 3 mia. kr. til rådighed pr. 2004. Gør det så ikke indtryk på økonomi- og erhvervsministeren, at i

et svar til hr. Aage Frandsen på spørgsmål nr. S 1596 fremgår det af skatteministerens opgørelse, at af det samlede provenu på de 3 mia. kr. er der brugt 2,8 mia. kr. Det vil sige, at der er ca. 200-300 mio. kr. tilbage at sidde med. Det er måske så 0,1, 0,2 pct. på mellemskatten. Jeg vil gerne spørge økonomi- og erhvervsministeren: Hvor stort skal råderummet være?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Nu vil jeg gerne have lov at sige, at det med skattetrykket kan jo regnes ud på mange, mange måder. Vi har før valget regnet på, hvordan en LO-familie var stillet fra 1998 til 2001, for at give et retvisende billede. Men vi kan jo diskutere herfra og til evigheden, om denne regering har et større skattetryk end den tidligere regering.

Med hensyn til, hvor stort råderummet skal være, vil jeg gerne sige, at regeringen arbejder for at skabe så stort et råderum som overhovedet muligt. Vi har også sagt, at vi vil tilrettelægge en økonomisk politik, og at det skal betales krone for krone. Så kan man diskutere, om der ikke er dynamiske effekter. Det tror jeg nu helt klart der vil være, men altså på kroner og øre at sige, hvilket råderum der er i 2004, det kan selv ikke ministeren svare på.

Kl. 13.35

Morten Homann (SF):

Jeg vil gerne følge op på den udmelding, som bl.a. også den nuværende økonomi- og erhvervsminister er kommet med, om, at sigtet med en skattesænkning, når den tid kommer, er at øge arbejdsudbuddet. Nu ved jeg også, at embedsmændene i Økonomi- og Erhvervsministeriet sidder og regner på, hvordan og hvor stort et råderum der kan skabes til skattelettelser.

Vil økonomi- og erhvervsministeren oplyse, hvad det er for en type skattelettelser, om det er på bundskat, mellemskat, topskat, eller om det er nogle af de andre skatter eller afgifter, man umiddelbart vurderer vil give den største forbedring af arbejdsudbuddet, og om det også er den type af skattelettelser, som man så påtænker at gennemføre, når råderummet opstår i 2004, eller guderne må vide hvornår?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

På nuværende tidspunkt, som det allerede er annonceret, sidder vi og arbejder med en vækststrategi, der skal pege mange år frem i tiden. Vi

er også nødt til at notere os, hvordan det ser ud i de lande, der omgiver os.

Hvor skal det så ligge henne? Jeg kan kun gentage det, jeg allerede har sagt i dag til hr. Henrik Sass Larsen og andre, at vi vurderer på det råderum, der vil være, men det er endnu ikke fastlagt, om det skal være det ene eller det andet eller det tredje sted.

Jeg har bare klart tilkendegivet, hvad der er prioriteringen for mit vedkommende, og det er netop, at man går ind og ser på, at man skaber flere arbejdspladser. Vi har jo nøjagtig den samme målsætning med hensyn til at få nedbragt gælden, med hensyn til i det her årti at få skabt 100.000 flere arbejdspladser. Det er nødvendigt i forhold til de opgaver, vi står over for.

Første næstformand (Svend Auken):

Så får hr. Henrik Sass Larsen ordet til sit sidste spørgsmål.

Henrik Sass Larsen (S):

Jeg var måske lidt hurtigt ude første gang med den lykønskning, for nu fremstår det sådan lidt uklart, hvad det egentlig er, der er politikken. Jeg troede, vi var kommet derhen, hvor man sagde, at nu var regeringen endelig samlet om en strategi.

Nu har vi spurgt sådan lidt om, hvad der egentlig er kriterierne for det, hvor stort et råderum det skal være, hvad arbejdsudbuddet går ud på, og hvordan ministeren vægter det osv., og det har været temmelig uklart. Men hvornår kommer man så med nogle klare meldinger om de par spørgsmål om, hvor man ser problemerne i arbejdsudbudsproblematikken, og hvor stort råderummet skal være, førend det udløser nogle skattelettelser? Når det tidspunkt indtræffer, så har vi muligheden for at få en god politisk debat om, hvor de skattelettelser skal ligge, for sådan har jeg forstået at regeringen vil arbejde.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Det er jo tæt ved at være en reprise det her, for jeg har tilkendegivet, at først sker der et skattestop og dernæst lavere skat på arbejde. Det er regeringens mål at sænke beskatningen i det danske samfund, det skal kunne betale sig at arbejde og yde en ekstra indsats.

Så har skat på arbejde altså en afgørende indflydelse på arbejdsudbuddet, og vi vil tilrettelægge en økonomisk politik, som forudsat at det fornødne råderum bliver tilvejebragt, vil blive

brugt til at nedsætte skatten på arbejde. Jeg vil bede hr. Henrik Sass Larsen om at huske på ordet *forudsat*. Det er det, vi arbejder på, det er det, vi tilrettelægger med den økonomiske politik, og derfor kan jeg heller ikke stå her og sige, hvor stort råderummet bliver, og hvordan det skal bruges.

Vi har sagt: Det er arbejdsudbuddet, der er vigtigt, det vil vi kigge på. Råderummet må hr. Henrik Sass Larsen vente med at se på.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er denne runde forbi, og den næste hovedspørger er hr. Anders Samuelson til økonomi- og erhvervsministeren.

Spm. nr. US 72

Anders Samuelson (RV):

Jeg vil godt følge op, hvor det sidste spørgsmål sluttede, nemlig med hensyn til, hvad økonomi- og erhvervsministeren vurderer er tilfredsstillende i forhold til at få lettet skatten på arbejde. Eller måske i lige så høj grad, hvad økonomi- og erhvervsministerens bagland, vælgerne, mener er tilfredsstillende.

Hvis vi nu forudsætter, at alt går vel, og at vi faktisk når frem til 2004 og stadig væk har, som det ser ud nu, et råderum på 3,5 mia. kr., så vil det give en mulighed for at lette ½ pct. på bundskatten. Er det tilfredsstillende? Er ½ pct. på bundskatten ambitiøst nok?

Kl. 13.40

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg mener ikke, det er min opgave, når jeg står her i dag, at underholde med, hvad det konservative bagland mener om denne sag. Jeg mener heller ikke, det er min opgave at stå her og fortælle, hvad der er den konservative skattepolitik, hvor Det Konservative Folkeparti egentlig ønskede at sætte ind før valget og efter valget.

Jeg kan sige, at som økonomi- og erhvervsminister står jeg her i dag og siger, at vi ønsker skatten på arbejde ned, at det har en afgørende indflydelse på arbejdsudbuddet, og spørgsmålet om, hvorvidt det skulle ligge det ene eller det andet sted, har jeg besvaret fire gange i dag i spørgetiden med, at det endnu ikke er fastlagt. Det vil vi se på, men det skal betyde noget for arbejdsudbuddet.

Så om det skal være det ene eller det andet sted, det ser vi på, når det fornødne råderum er tilvejebragt, forudsat det bliver tilvejebragt.

Anders Samuelsen (RV):

Hvis vi nu går ud fra, at vi har en fælles målsætning om at få skatten på arbejde så langt ned som muligt, så vil jeg gerne høre, om økonomi- og erhvervsministeren ikke kan bekræfte, at lige netop skattestoppet faktisk er til hinder for at kunne komme så langt som muligt ad den vej. Det er nemlig umuligt med den definition af skattestoppet, som regeringen og dermed også økonomi- og erhvervsministeren har givet, at fjerne særordninger og særregler, som er til gavn for f.eks. bestemte dele af erhvervslivet.

De penge, man kunne få frigivet her, hvis man var i stand til at fjerne disse særordninger, særregler, kunne bruges til yderligere at nedsætte skatten på arbejde. Kan ministeren bekræfte, at regeringens eget skattestop er en hindring for at komme endnu længere med at få skatten på arbejde ned?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Det kommer jo fuldstændig an på, hvilken optik man ser det her igennem. Hr. Anders Samuelsen har valgt at sige, at vi lever i et samfund, hvor vi bliver ved med at sætte skatten op, og det er så forudsætningen for de beregninger, hr. Anders Samuelsen bruger.

Vi mener, at samfundet er beskattet hårdt nok, vi mener, at det bør gå i den anden retning. Vi har talt om arbejdsudbuddet. Vi har set, hvad lande som Holland, Tyskland, Frankrig gør på det her område. Derfor: først skattestop, og når så råderum er tilvejebragt: skattelettelse.

Anders Samuelsen (RV):

Økonomi- og erhvervsministeren svarede ikke på spørgsmålet om, om hvorvidt det er rigtigt, at skattestoppet er en hindring for at maksimere muligheden for at sætte skatten på arbejde ned. Skattestoppet beskytter jo særordninger og særregler, som er etableret, men som man måske kunne finde et flertal på tværs af Folketingets partier for at få fjernet, hvis man nu ikke var så bundet af skattestoppet. Det kunne faktisk være en fordel at få dem fjernet, for det kunne give en meget større effekt på det, som jeg går ud fra at vi stadig væk er enige om, nemlig at få sat skat-

ten på arbejde ned og dermed få skabt nogle flere job.

Kan ministeren altså dels bekræfte, at skattestoppet er en hindring i forhold til at få maksimalt muligheden for at få sat skatten ned på arbejde, og dels dermed også bekræfte, at skattestoppet faktisk er det samme som et jobstop?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

At skattestoppet skulle være et jobstop, mener vi er fuldstændig forkert. Hvis hr. Anders Samuelsen rejser lidt rundt og taler med erhvervsvirksomheder her i kongeriget, så er der tre elementer, som erhvervslivet taler om, og et af dem, der står øverst på listen, er netop skat på arbejde.

Så hvis man blot mener, at skatten skal stige og stige og stige, så kan vi faktisk sige til hr. Anders Samuelsen, at så gavner det jo nu, at vi får flere mennesker i job, fordi vi bevarer vores konkurrenceevne, fordi arbejdsmarkedets parter så ikke skal til at slås om at skaffe endnu mere.

Vi har sagt, at nu trækker vi en streg i sandet. Det er et skattestop, og så fører vi en økonomisk politik, og så vil næste regeringsperiode jo formentlig vise konturerne af, hvordan en kommende skattereform vil se ud.

Første næstformand (Svend Auken):

Så til medspørgerne. Den første er hr. Jens Peter Vernersen, og den anden er hr. Ole Stavvad.

Jens Peter Vernersen (S):

Jeg troede egentlig, at økonomi- og erhvervsministeren var enig i det, der fremgår af 2010-planen, nemlig at der er et råderum på ca. 15 mia. kr. Jeg troede egentlig også, at det var bekendt for økonomi- og erhvervsministeren, at de ca. 12 mia. kr. går til skattestoppet, nemlig til en udhuling.

Derudover har skatteministerens jo nu fremsat forslag, der i alt koster ca. 3 mia. kr. Det vil sige, at hele beløbet er opbrugt.

Det hænger meget dårligt sammen med det, den konservative skatteordfører fru Charlotte Dyremose har sagt adskillige gange, at det ikke kan nytte, at vi bruger råderummet til en række forskellige skattelettelse, for så bliver der ikke plads til at lempe personskatten.

Er økonomi- og erhvervsministeren ikke enig med sin skatteordfører i det synspunkt?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan høre, hr. Jens Peter Verner sen mener, at skattestoppet kommer til at løbe til år 2010. Jeg tror ikke, det danske samfund kan fastholde et skattestop frem til år 2010. Jeg tror, man er nødt til at se på betaling af skat i fremtiden.

Med hensyn til om jeg skulle være uenig med den konservative skatteordfører: Det, jeg har hørt fru Charlotte Dyremose udtale sig om i den her anledning, er jo netop skatten på arbejde, og det er også det, regeringen er så optaget af. Så der ser jeg ikke de store uoverensstemmelser.

Ole Stavad (S):

I forlængelse af det sidste svar, vi fik, kunne det være interessant at vide, i hvor lang tid økonomi- og erhvervsministeren mener, det skal vare.

I forlængelse af hr. Anders SamuelSENS spørgsmål om det, at man bruger alle pengene på skattestoppet, og om man nu bruger dem klogt i stedet for at prøve at nå en målsætning om at nedsætte skatten for almindelige mennesker, vil jeg godt tage udgangspunkt i et konkret eksempel. Det gør det en gang imellem mere forståeligt.

Der stod i dagbladet Ekstra Bladet i går, at en af økonomi- og erhvervsministerens partifæller og ministerkollega, kulturministeren, har et hus, der tilsyneladende er vurderet ca. 10 mio. kr. for lavt. Det betyder, at han hvert eneste år med skattestoppet sparer ca. 300.000 kr.

Det svarer faktisk til, at man skal tjene en million for at have noget i den retning tilbage. Mener økonomi- og erhvervsministeren, at det er en klog måde at bruge pengene på med de prioriteringer, regeringen har?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Det, jeg hører, er altså, at hr. Ole Stavad mener, boligejerne ikke betaler skat nok; boligejerne skal til at betale noget mere skat. Det er det, jeg hører.

Med hensyn til at man bruger penge på skattestoppet: Det drejer sig jo igen om, at den optik, regeringen har, er forskellig fra den, som man har hos hr. Ole Stavad.

Vi har sagt, at nu trækker vi en streg i sandet. Det gør vi også på boligområdet, for vi mener, der bliver betalt skat nok af ejerboligen. Forudsætningen er ganske klar for hr. Ole Stavad, og den er jo netop, at man i Socialdemokratiet åbenbart ønsker at sætte skatten op og op og op

hele tiden. Vi har sagt stop, og jeg mener faktisk, at boligejerne betaler en rimelig stor skat i forvejen. Vi har sagt, det ikke skal fortsætte, og det er årsagen til, at vi har lavet skattestop på det her område.

Første næstformand (Svend Auken):

Så får hr. Anders SamuelSEN ordet for at stille sit sidste spørgsmål.

Anders SamuelSEN (RV):

Det var da dagens klare udmelding, at i år 2010 er der ikke længere noget skattestop. Vil det sige, at regeringen pludselig vil begynde at forfølge den politik, som man indtil nu har hånet så meget, nemlig at visse skatter godt kan stige, mod at man får andre til at falde? Vil det sige, at nu vil man gerne gå ind og fjerne særordninger, når man på et senere tidspunkt har ophævet skattestoppet? Det må da være konsekvensen, ellers har man stadig væk et skattestop. Men ministeren har jo netop meddelt os, at det skattestop er væk i hvert fald i 2010.

Så vil jeg godt følge op på det her råderum. Indtil nu har jeg været flink og sagt, at vi har et råderum på måske 3-3,5 mia. kr. Det er altså forudsat, at der ikke er andre ministre, som begynder at bruge af det råderum. Når vi ved, at det ikke går særlig godt med gældsafviklingen – faktisk vil vi være 40 mia. kr. efter i 2010 – må mit spørgsmål til ministeren til sidst være: Hvad har man tænkt sig at gøre i den situation, når man ikke følger med og ikke kan leve op til de mål, man har haft? Vil man så bruge yderligere af råderummet, eller vil man udskyde gældsafviklingen?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Nu ved hverken hr. Anders SamuelSEN eller jeg, om nogen af os sidder i Folketinget i år 2010. Det kan være, vi gør det. Vælgerne skal spørges nogle gange, inden vi kommer så langt.

Når man har talt om skattestop i 2010 i den optik, jeg har fra erhvervs- og økonomisiden, er man nødt til at ændre på de regler, der ligger. Vi kan se på landene omkring os. Det er derfor, jeg har sagt, at jeg ikke tror, der er et skattestop i år 2010. Det tror jeg er fuldstændig illusorisk. Vi vil fortsætte den plan, som den tidligere regering havde med at afdrage gælden.

Kl. 13.50

Og så endnu en gang: Jeg har hele tiden sagt, at de her skattelettelser er forudsat, at det for-

nødne råderum er til stede, uden at kunne sætte tal på råderummet.

Spm. nr. US 73

Colette L. Brix (DF):

Kunne man eventuelt få ministeren til at løfte sløret lidt i dankortgebyrsagen? Synes ministeren, at det skal være hr. og fru Petersen og fru Sørensen, der skal betale disse gebyrer, eller skal det være detailhandelen?

Jeg kan her ikke lade være med at minde ministeren om, at da detailhandelen i sin tid tog dankortet til sig, var det, for at det skulle blive lettere for bankerne. Og det blev lettere. I dag er det sådan, at der går en talon ind med, hvad vi omsætter for. Vi kommer faktisk aldrig i banken mere. Skal vi hæve en lille slat penge, hvis der er noget tilbage, når skatter og afgifter er betalt, går vi i dag over til en boks og får dem. Der er ikke ret meget ulemghed for bankerne mere. Hr. og fru Jensen skal tage et nummer, stå i kø, og så kan de få 2 minutter til at få at vide, om de har et indestående på deres konto, eller de har 0 kr. på deres konto. Det vil sige, servicen er efterhånden blevet lig med nul.

Jeg ved godt, vi har skattestop, men har vi gebyrstop?

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan sige til fru Colette L. Brix, at det jo ikke er en ny sag. Det er en sag, som Folketinget har beskæftiget sig med i flere år. Der skulle gennemføres nye undersøgelser.

Jeg har tilkendegivet, at jeg tror, vi er kommet til et tidspunkt, hvor vi er nødt til at have en politisk drøftelse af fremtiden på det her område. Det vil være forkert af mig i dag at begynde at dissekere det her område.

Det næste møde i betalingskortpanelet afholdes den 13. maj, hvorefter de seneste tilrettelser af rapporten går ud. Jeg synes, det er rimeligt af hensyn til de mennesker, der har arbejdet med det, at vi nu læser deres rapport godt og grundigt. De får lov til at komme med de sidste tilrettelser, og så kommer den på gaden efter den 13. maj, hvor man har det sidste møde.

Jeg vil ikke lægge skjul på, at jeg ikke tror, at vi på nuværende tidspunkt kan sige, at det skal være sådan og sådan. Jeg vil gerne have lov til at læse rapporten og så tage de politiske sonderinger på det område.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er runden slut, og jeg tror lige, vi kan nå en runde mere. Desværre når vi ikke alle spørgerne.

Spm. nr. US 74

Ole Stavad (S):

Jeg vil gerne spørge ministeren i hans egenskab af økonomiminister, indre marked-minister, minister for nordiske anliggender. Der er vedtaget et direktiv, som gælder for alle eurolandene, der betyder, at når banker overfører beløb på tværs af landegrænserne, må de ikke tage et højere gebyr, end hvis de laver overførsler inden for landets grænser.

Foreningen Norden lavede en undersøgelse i de nordiske lande, der viser, at der er ekstremt høje gebyrer. Som sagt gælder det kun for eurolandene. Det betyder, at Finland er med. Derudover kan man vælge at være med. Mig bekendt har Sverige truffet et valg om at tilslutte sig ordningen. Derimod har jeg ikke hørt, at den danske regering har tilsluttet sig en tilsvarende ordning.

Derfor vil jeg godt høre, om økonomi- og erhvervsministeren kan løfte sløret for, om noget sådant er tilfældet.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Også i dag er hr. Ole Stavad meget specifikt spørgende til et bestemt direktiv. Jeg kan på nuværende tidspunkt sige, at vi er meget optaget af at minimere omkostningerne mellem landene, og at det er en sag, som jeg vil gå hjem og se nærmere på. Det er en sag, som jeg kan orientere hr. Ole Stavad om på et andet tidspunkt.

Hvis det drejer sig om eurolandene, vil jeg helt klart tilkendegive, at vi skal have så meget konkurrence på markedet som overhovedet muligt. Det er en sag, jeg vil se på.

Ole Stavad (S):

Økonomi- og erhvervsministeren fik nærmest sagen til at lyde, som om det var en bagatel, som ikke spiller nogen rolle. Det har været på indre marked-mødet, det har været på økonomiudvalgsmødet, det har faktisk været en ganske stor sag, som også danske banker har været optaget af, og det er ganske betydningsfuldt, i forhold til hvordan danske banker stiller sig, og hvordan konkurrenceevnen for danske virksomheder er.

Derfor er jeg da dybt forundret over det, hvis økonomi- og erhvervsministeren skal forstås sådan, at økonomi- og erhvervsministeren ikke er bekendt med sagen. Er det tilfældet?

Kl. 13.55

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Nu har hr. Ole Stavad jo en fortid i mit ministerium, så han kender alle skuffesagerne. Men jeg kan sige, vi da er meget optagede af, at der er god konkurrence på det her område, og at det er en sag, som vi ser på. Hvordan hver enkel sag skal skæres, synes jeg er lige rigeligt at forlange i et sådant spørgsmål. Det bliver fremstillet, som om ministeren overhovedet ikke er klar over, at sagen eksisterer. Jo, det ved vi, men hvordan den specifikt skal ordnes, hvor vi ligger henne i forhandlingerne, hvem der har sagt hvad, kan jeg ikke sige til hr. Ole Stavad.

Ole Stavad (S):

Jeg er bare dybt forundret over den sag, som betyder, at alle 12 eurolande har valgt at binde sig til en bestemt metode, som de har åbnet op for, at de 3 lande, der ikke er med, kan vælge at være med i. Som jeg gjorde opmærksom på, har svenskerne ud fra alle de oplysninger, jeg har, valgt at tilslutte sig. Det simple spørgsmål, jeg har stillet økonomi- og erhvervsministeren, er, om den danske regering agter at følge den samme metode, som de nu 13 andre europæiske lande gør. Jeg må selvfølgelig bøje mig, hvis økonomi- og erhvervsministeren ikke har et svar i dag. Jeg er bare forundret over det, hvis det skulle være tilfældet.

Første næstformand (Svend Auken):

Så er det økonomi- og erhvervsministeren, og der skal være betydelig mere ro i salen.

Økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen):

Jeg kan give det simple svar, at vi selvfølgelig vil give danske virksomheder, danske forbrugere så god og så stor konkurrence på markedet som overhovedet muligt, og det er det, vi agerer efter.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 121: Forslag til lov om ophævelse af lov om garantier for lån til erhvervelse eller ombygning af mindre fragtskibe og om ændring af lov om statsautoriserede revisorer, lov om registrerede revisorer, lov om omsætning af fast ejendom, lov om uddannelse af maskinmestre, lov om søfartsuddannelse samt lov om forsikringsformidling. (Nedlæggelse af visse råd, nævn m.v. på erhvervsområdet).

Af økonomi- og erhvervsministeren (Bendt Bendtsen).

(Fremsat 27/2 2002. Første behandling 21/3 2002. Betænkning 12/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 63 stemmer (V, DF, KF og RV) mod 33 (S, SF, EL og KRF).

Første næstformand (Svend Auken):

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Tredje behandling af lovforslag nr. L 84: Forslag til lov om ændring af lov om forskningsrådgivning m.v. (Revision).

Af videnskabsministeren (Helge Sander).

(Fremsat 6/2 2002. Første behandling 13/3 2002. Betænkning 3/4 2002. Anden behandling 16/4 2002).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.